

Տ. ՄԻՆԱՍ ԱՔԵՂԱՅ ՀԱՆՎԵՐԴԵԱՆԻ ՔԱՐՈՉԸ՝
ԽՕՍՈՒԱԾ Ս. ԳԱՅԱՆԷ ՎԱՆՔՈՒՄ Ս. ՊԱՏԱՐԱԳԻՆ

(16 դեկտեմբերի, 2018 թ.)

Յանուն Հօր եւ Որդւոյ եւ Հոգւոյն Սրբոյ. ամէն

«Եթէ մեղիցէ եղբայր քո, սաստեա՛ նմա.

եւ եթէ ապաշխարիցէ, թո՛ղ նմա»

(Ղուկ. Ժէ.4):

Սիրելի՛ բարեպաշտ հաւատացեալներ,

Քիչ առաջ այս սուրբ խորանից մեզ համար ընթերցուեց Ղուկասի աւետարանի Ժէ. գլխից մի հատուած, որտեղ Քրիստոս, ամենից առաջ Իր խօսքն ուղղելով առաքեալներին, ասում է. «Եթէ քո եղբայրը մեղանշի, սաստի՛ր նրան, եւ եթէ ապաշխարի, ների՛ր նրան»:

Հնկերային կեանքը, որի մէջ մենք մաս ու բաժին ունենք, անպայմանօրէն մեզնից իւրաքանչիւրի ուսերին դնում է փոխադարձ պարտաւորութիւններ: Այսօրուայ աւետարանական այս խօսքերի մէջ մենք տեսնում ենք երկու պարտականութիւն. առաջինը՝ մեզնից իւրաքանչիւրին տրուած է հսկիչ լինելու պաշտօնը՝ անշուշտ բարի միտումով յանդիմանելու եւ ուղղելու մեր դիմացիներին՝ իր կատարած սխալ արարքի կամ մեղքի համար: Երկրորդ պարտականութիւնը, որ մեզ տրւում է մեր Տիրոջ՝ Քրիստոսի կողմից, ներողամտութիւնն է, որը նշանակում է եւս մէկ հնարաւորութիւն, հաւատի եւս մէկ քայլ, սիրոյ դրսեւորման եւս մէկ առիթ: Երբ տեսնում ենք մեր ընկերոջ զղջումը, պարտաւոր ենք ներել նրան, որ վերահաստատուի Քրիստոսի սէրն ու խաղաղութիւնը: Բայց տեսէք, թէ ինչ է ասում Քրիստոս. «Նոյնիսկ, եթէ մէկ օրուայ մէջ քո եղբայրը եօթն անգամ քո դէմ մեղանշի եւ եօթն անգամ քո մօտ գալով ասի՝ Զղջում եմ, ների՛ր նրան»: Ահաւասիկ տողեր, որոնց մէջ ամփոփւում է քրիստոնէական վարդապետութիւնը:

Սիրելիներ, ներողամտութեան ոգին մարդու մէջ աստուածադիր է, եւ պատահական չէր, որ Քրիստոս Իր քարոզչութեան ողջ ընթացքին

խրատներով ցանկանում էր արթնացնել մարդկանց մէջ թմրած այդ յատկութիւնը: Ներողամտութիւնը իրենից ենթադրում է ճշմարիտ մարդասիրութիւն: Մարդասէր լինել՝ նշանակում է նմանուել Աստծուն: Յաւօք խորապէս քննելով մեր ներաշխարհը՝ պէտք է խոստովանենք, որ մեր մարդասիրութեան շրջանակները խիստ նեղ են եւ իրենց մէջ են ներառում միայն ծնողներին, հարազատներին, բարեկամներին եւ ընկերներին: Այսպիսով, մենք դառնում ենք ծնողասէր, բարեկամասէր, ընկերասէր, բայց ոչ երբեք մարդասէր: Տիեզերական մարդասիրութեան ոգին սքանչելիօրէն դրսեւորեց Տէր Յիսուս Քրիստոս Իր երկրաւոր կեանքի ողջ ընթացքին: Նա ներողամտօրէն ու առանց խորշելու մօտեցաւ մաքսաւորներին, հրէաների կողմից պիղծ համարուող սամարացի կնոջը, հասարակութիւնից վտարուած ու մերժուած բորոտներին ձեռք մեկնեց եւ բժշկեց: Տիրոջ մարդասիրութեան գերագոյն դրսեւորումն ի վերջոյ Նրա՝ խաչի վրայ մահն ընդունելու յանձնառութեամբ, մեղաւոր մարդկութեանը յաւիտենական մահից դէպի յաւիտենական կեանք առաջնորդելու պատրաստակամութիւնը եղաւ: Հէնց այստեղ էր, որ նա ցուցաբերեց Իր ներողամտութեան անգերազանցելի ոգին՝ խնդրելով Հօրը, որ ների Իրեն խաչողներին: Միակ անմեղը աստուածային Իր բարձրութիւնից ներեց, երբ իրաւունք ունէր չներելու: Ներեց նրանց, ովքեր դատապարտում էին Իրեն՝ ոչ Իր մեղքերի համար:

Տիրոջ ներողամտութեան պատգամը լաւագոյնս իրագործեցին Նրա աշակերտները՝ առաքեալները, մարտիրոսներն ու նահատակները, կրօնաւորները, անապատական միայնակեաց հայրերը: Բազմաթիւ զրոյցներ են պահպանուել նրանց ներողամտութեան ու խոնարհութեան մասին: Ներողամտութեան ոգին, խորապէս ըմբռնելով եւ ի կատար ածելով՝ նրանք դարձան քրիստոնէական կենդանի հաւատքի ջահեր եւ իրենց օրինակով լուսաւորեցին, կրթեցին ու առաջնորդեցին ոչ միայն իրենց աշակերտողներին, այլեւ յետագայ դարերի բազմաթիւ սերունդների:

Որպէսզի լաւ ըմբռնենք թէ անապատական հայրերն ինչպիսի խորութեամբ էին հասկացել ու իրագործել ներողամտութեան պատգամը բերենք նրանց կեանքից օրինակ: Հայր Գէլասիոսը խցում մի հին ձեռագիր Աւետարան ունէր: Մի մարդ այցելութեան է գալիս նրան եւ գայթակղուելով Աւետարանի հնութիւնից՝ գողանում է: Իսկ հոգեւոր հայրը կատարուածից բնաւ չի խռովուում: Գողացողն Աւետարանը տանում

է շուկայ վաճառելու եւ որոշակի գին է սահմանում նրա համար: Մի առեւտրական համաձայնում է գնել այն հետեւեալ պայմանով. նա պէտք է Աւետարանը տանէր որեւէ վանականի մօտ եւ ստուգեր դրա հնութիւնն ու արժէքը: Աստուածային նախախնամութեամբ Աւետարանը բերում է հէնց հայր Գէլասիոսի մօտ: Միայնակեացը, այն տեսնելով, կրկին չի յուզւում ու չի յայտնում, որ դա իրենն է, այլ ասում է, թէ այն խիստ արժէքաւոր է եւ աւելին արժէ: Առեւտրականը վերադառնում է եւ ասում, որ ինքն Աւետարանը տարել է հայր Գէլասիոսի մօտ, եւ նա իրաւամբ վկայել է դրա հնութեան հանգամանքը: Գողը նոյն պահին սարսռում է ու հարցնում է, թէ ուրիշ ինչ է ասել նա: Առեւտրականը պատասխանում է, թէ՝ ուրիշ ոչինչ: Գողն անմիջապէս վերցնում է Աւետարանը եւ ասում, որ ինքն այլեւս այն չի վաճառում: Նա վազում է հայր Գէլասիոսի մօտ, նրա ոտքերն ընկնում, ներողութիւն խնդրում եւ ուխտում այլեւս հրաժարուել չար գործերից եւ դառնում է կրօնաւոր: Մինչեւ կեանքի վերջը մնում է անապատում ու ապաշխարում իր գործած յանցանքների համար: Ահա նման ներողամտութեան շնորհիւ անապատական հայրերը ոչ միայն իրենց էին ազատում ուրիշներից դատելու մեղքից ու վրէժխնդրութիւնից, այլեւ այդ ուրիշներին փրկում յետագայ մեղքերից ու անդունդը գահավիժելուց:

Միմեանց ներելու Քրիստոսի պատգամն այսօր ուղղուած է նաեւ մեզ, որ այդ պատգամը դարձնենք ապրելու ձեւ՝ կենսակերպ: Ս. Գրիգոր Նարեկացին ասում է. «Տէ՛ր, եթէ մարդկանց մեղքերն իմ հանդէպ, որքան գործել են, խիստ քիչ են ու սահմանափակ, ապա իմ մեղքերը Քո հանդէպ անսահման են ու յաւիտենական: Եւ եթէ Դու ներում ես ինձ իմ անսահման մեղքերը, ապա ես ինչպէս չներեմ իմ դէմ գործուած սահմանափակ մեղքերը»:

Յիշենք հոգեբանական չափազանց կարեւոր մի գործօնի մասին եւս: Զղջացող մարդուն յաճախ նոյնքան անկեղծ «ներում եմ» բառն է պակասում իրեն լիարժէք մարդ զգալու եւ քրիստոնէական հասարակութիւն վերադառնալու համար, եւ ընդհակառակը՝ մէկ հատիկ այս բառը, մէկ այսպիսի արարք կարող է փրկել եզրագծին կանգնած մէկ կեանք, կարող է կեանքի կոչել կիսով չափ մեռած մի հոգի: Պէտք է համոզումն ունենալ, որ կեանքը վերագտնելու, վերարժեւորման ուրախութիւնն աւելի զօրեղ է, քան ներանձնային մեր տառապանքը, որն ունենում ենք մարդուն ներելուց առաջ: Գերմանացի մեծ գրող

Ֆրիդրիխ Շիլլերն բաւականին դիպուկ ու ճշմարիտ մի միտք ունի՝ «Ներողամտութիւնը՝ յաղթանակներից ամենագորեղն է»։ Այն ստիպում է գիտակցուած ապրել, միաժամանակ վստահութիւն ունենալ, որ ներողամիտ գտնուելով այսօր, վաղը կամ մէկ այլ օր դու եւս կարժանանաս նման վերաբերմունքի։

Զպարտուենք չարից, այլ չարին պարտութեան մատնէք բարութեամբ։ Այս դէպքում ահա Տէրը կների մեզ ոչ միայն այս, այլեւ հանդերձեալ կեանքում, քանզի միայն ներողամիտները ներման կարժանանան։

